

Тамара Поясок

доктор педагогічних наук, професор, Кременчуцький національний університету імені
Михайла Остроградського; Кременчук, Україна
ORCID 0000-0003-2818-6524
E-mail: poyasoktb@ukr.net

Олена Беспарточна

кандидат педагогічних наук, доцент, Кременчуцький національний університету імені
Михайла Остроградського; Кременчук, Україна
ORCID 0000-0001-8210-314X
E-mail: bespartochna@ukr.net

**ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ**

Анотація. Розглянуто структуру і зміст комунікативної компетентності майбутнього вчителя музики; досліджено умови її ефективності та поетапне формування; наведено зміст тренінгу формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів музики.

Ключові слова: комунікативна компетентність, вчитель музики, педагогічний коледж, тренінг, інноваційні засоби навчання.

Tamara Poyasok

doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kremenchuk National University named after
Mikhail Ostrogradsky; Kremenchug, Ukraine
E-mail: poyasoktb@ukr.net

Olena Bespartochna

candidate of pedagogical sciences, associate professor, Kremenchuk National University
named after Mikhail Ostrogradsky; Kremenchug, Ukraine
E-mail: bespartochna@ukr.net

**FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF A FUTURE MUSIC
TEACHER IN THE CONDITIONS OF A PEDAGOGICAL COLLEGE**

Abstract. The structure and content of communicative competence of the future music teacher are considered; conditions of its efficiency and gradual formation are investigated; the content of the training of communicative competence of future music teachers is given.

Key words: communicative competence, music teacher, pedagogical college, training, innovative teaching aids.

Тамара Поясок, Елена Беспарточная

ФОРМИРОВАНИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ МУЗЫКИ В УСЛОВИЯХ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО КОЛЛЕДЖА

Аннотация. Рассмотрена структура и содержание коммуникативной компетентности будущего учителя музыки; исследованы условия её эффективности и поэтапное формирование; приведено содержание тренинга формирования коммуникативной компетентности будущих учителей музыки

Ключевые слова: коммуникативная компетентность, учитель музыки, педагогический колледж, тренинг, инновационные средства обучения.

Tamara Poyasok, Olena Bepartochna

An extended abstract of a paper on the subject of:

“Formation of communicative competence of a future music teacher in the conditions of the pedagogical college”

Problem setting. The current state of economic, social and cultural life of society requires certain changes in education, in particular, its structural and substantive updating. Automation and rationalization of different activities, globalization processes in culture increase the role of music education of students. At the same time, music-aesthetic education in educational institutions needs improvement, which necessitates the preparation of a new generation of music teachers. Person-centered education focuses on the dialogic interaction between teachers and students, which can only be realized if communication competence is formed. It should be borne in mind that the students of pedagogical colleges are different from students of pedagogical universities, in particular, they have more difficulties in pedagogical communication.

Recent research and publications analysis. I. Stashevs'ka, O. Rudnits'ka, O. Oleksiuk, O. Mykhailychenko, O. Gorbenko and others devoted their researches to the problems of professional training of future music teachers.

The formation of communicative competence of future music teachers is to some extent reflected in the works of E. Ivanova, G. Padalka, O. Oleksiuk,

V. Zamorots'ka, L. Savenkova, T. Skoryk and others.

However, in our view, insufficient attention has been paid to the shaping of the communicative competence of a future music teacher in a pedagogical college.

Paper objective. Given the relevance of the topic and the lack of its research, the purpose of the article is to substantiate the method of the communicative competence' forming of future music teachers in the conditions of a pedagogical college.

Paper main body. Theoretical analysis of the scientific and pedagogical literature shows that the formation of communicative competence of the future music teacher ensures the efficiency and success of his professional activity. Communicative competence is understood as a system of psychological knowledge about oneself and others, communication skills, a strategy of behavior in social situations that allows building effective communication in accordance with the goals and conditions of professional and interpersonal interaction.

The structure of communicative competence contains such components as cognitive, emotional and behavioral. The cognitive component implies knowledge about the psychological characteristics of communication, knowledge of communication

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ

partners. The emotional component is the very attitude and attitudes of communication, while the behavioral component is the system of communicative skills, abilities and qualities of the individual.

In our opinion, the formation of communicative competence of future music teachers in the conditions of a pedagogical college should be carried out consistently: organization of communication, development of communicative abilities, and formation of communicative skills.

It is advisable to carry out the work on formation of communicative competence of future music teachers in psychological (individual consultations, group trainings, extracurricular activities) and pedagogical (introduction of specific methods and techniques aimed at the development of communicative competence for each discipline of psychology) directions.

The forming of the communicative competence of future music teachers in a pedagogical college should be based on a systematic approach that will make the process purposeful and optimally managed. The main condition for achieving this goal is the targeted orientation of the educational process and, in particular, of professional disciplines for the preparation of future specialists for communication activities and their inclusion in the system of subject-subject relations in communication. Professional disciplines have considerable didactic potential for engaging students in professionally directed communication and in the formation of professionally meaningful ways of communicative music teacher culture.

Integration of the content of the pedagogy course, special course and practice requires strengthening of the cultural aspect of pedagogical knowledge and theoretical studies on communicative culture.

The training special course is aimed at forming the professional competence of students in the field of communication and communicative ways that allow regulating the nature of interaction with students and colleagues. Students must learn how to

anticipate situations, be prepared to regulate interaction, achieve emotionally positive results, and accept each other.

Only when the principles, organization and content of learning are presented in didactic unity and interdependence, the pedagogical theory becomes the driving force of the learning process. The development of the theoretical foundations of the content of communicative music teacher training and the study of specific methods of its formation should complement each other.

Formation of the communicative competence of the future music teacher involves, first of all, the development of technique and culture of speech, speech abilities, such as verbal memory, expediency of speech means, logical expression, orientation to the interlocutor, adequate emotional diversity of speech, lexical variety etc.

The student's cognitive interest in music is enhanced by the teacher's emotionally rich narrative that creates a setting for its perception, stimulates interest in listening to music, and reflecting on the music. Along with the verbal communication, non-verbal communication plays an important role in the communication of the music teacher that provides the comfort of music lessons.

Future music teacher's preparing in a pedagogical college to communicate effectively requires the development of interconnected communication skills and skills that need special education. For this purpose, it is advisable to introduce group training that is based on the use of active methods of group work in order to develop competence in communication and aimed at the achieving of the practical results.

Conclusions of the research. Changes in the current educational process require a profound mastery of communicative skills from a future music teacher. In the practice of music teacher the communicative competence is manifested in the creative approach to the lessons. What he wants to teach should not be dictated but jointly rediscovered, involving students in the active work. The student should feel that the

teacher is talking to him as with an equal. Then he will have confidence in the teacher and he will have a sense of responsibility, a desire to justify that trust.

Communicative competence is an important feature of competence of a future music teacher. An important indicator of his competence in communication is the attitude to his own values: the way he reflects them. The use of different forms and methods of joint activity of teachers of teacher training (pedagogical) college with future music teachers will allow optimizing the process of formation and development of communicative competence of students.

The pedagogical mechanism of formation of communicative competence of future

music teachers is based on the dialogue of pedagogy and culture, teacher and student. It involves the interaction of the content of pedagogical disciplines, special courses and pedagogical practice that is learned by students through problematic discussions, multi-vector dialogues, reflexive analysis and assessment, pedagogical improvisations, training and play exercises. Pedagogical practice is considered as an environment of the practical application of students' acquired communication skills.

This study does not exhaust all the aspects of communicative competence formation of a future music teacher in a pedagogical college.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний стан економічного, соціального і культурного життя суспільства потребує певних змін в освіті, зокрема її структурного та змістового оновлення. Автоматизація та раціоналізація різних видів діяльності, глобалізаційні процеси в культурі підвищують роль музичної освіти учнів. У той же час музично-естетичне виховання у закладах освіти потребує удосконалення, що зумовлює необхідність підготовки нової генерації вчителів музики. Особистісно-орієнтована освіта основний акцент ставить на діалогічну взаємодію вчителя й учнів, що може бути реалізовано лише за умови сформованості комунікативної компетентності. При цьому слід зважати на те, що студенти педагогічних коледжів відрізняються від студентів педагогічних університетів, зокрема у них частіше виникають труднощі щодо педагогічного спілкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор. Зважаючи на вищезазначене, проблема формування комунікативної компетентності

майбутнього вчителя музики в умовах педагогічного коледжу є актуальною.

Проблемам професійної підготовки майбутніх учителів музики присвятили дослідження І. Сташевська [13], О. Рудницька [6], О. Олексюк [9], О. Михайличенко [7], О. Горбенко [2] та ін.

Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музики певною мірою відображені у працях Є. Іванової [4], Г. Падалки [10], О. Олексюк [8], В. Замороцької [3], Л. Савенкової [14], Т. Скорик [12] та ін.

Але, на наш погляд, формуванню комунікативної компетентності майбутнього вчителя музики в умовах педагогічного коледжу приділено недостатньо уваги.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття. На основі аналізу численної кількості праць вчених було констатовано факт недостатньої вивченості проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музики в умовах педагогічного коледжу. Тому таке питання потребує подальшої розробки та детального вивчення з метою чіткого окреслення змісту та структури досліджуваної проблеми.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Формування мети статті (постановка завдання). Зважаючи на актуальність теми і недостатність її дослідження, метою статті є обґрунтування методики формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музики в умовах педагогічного коледжу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Як зазначає Н. Борбич, завдяки діяльності вчителя реалізується державна політика у створенні інтелектуального, духовного потенціалу нації, розвитку вітчизняної культури, збереженні і примноженні культурної спадщини й формується людина майбутнього [1, с. 36].

О. Михайліченко у професійній компетентності вчителя музики вбачає сукупність професійних компетентцій, педагогічних здібностей та педагогічної техніки. Це «гармонійне поєднання його музичних знань, педагогічно спрямованої свідомості та психолого-педагогічного мислення [7, с. 92].

Поряд з цим, О. Олексюк наголошує на необхідності розробки концептуальних засад розвитку української музично-педагогічної науки, яка повинна вивчатися за певними, властивими лише їй закономірностями, методологічними принципами й рівнями [8, с. 17].

І. Сташевська зазначає, що процес музичного навчання, виховання й розвитку є не лише засобами формування особистості, а й чинником соціокультурного розвитку суспільства [13, с. 17].

О. Горбенко наголошує, що «стратегії розвитку мистецької освіти спрямовуються на розробку й упровадження новітніх особистісно зорієнтованих педагогічних технологій, що ґрунтуються на діалогічній взаємодії, творчому пошуку й визначенні перспективних цілей» [2, с. 95].

Л. Сергієнко констатує, що «моніторинг якості підготовки фахівців педагогічних навчальних закладів свідчить про

недостатній рівень професійної комунікативної компетентності, тобто сукупності достатньо сформованих професійних знань, комунікативних та організаторських здібностей, здатності до самоконтролю, імпліцитної культури вербальної та невербальної взаємодії в типових умовах професійної діяльності [11, с. 73].

За твердженням Є. Іванової, у педагогічній діяльності на перший план виходить діалогічна взаємодія з учнем, що може бути реалізовано лише за умов ефективного формування комунікативної компетентності вчителя музики [4]. Адже від діяльності педагога залежить творчий розвиток учня.

В. Кузнецов вважає, що комунікативна компетентність має особливий статус у критеріальній характеристиці особистості вчителя й складається з педагогічних знань, умінь та навичок спілкування «вчитель – учень» [5].

Ми згодні з Л. Сергієнко, що у випускників педагогічного коледжу комунікативна компетентність, як ключова, має бути сформована на рівні, що є достатнім для подальшої педагогічної професійної діяльності, пов'язаної і з технологічними, і з організаційними аспектами, також для здійснення професійних контактів із носіями мови [11, с. 75].

О. Рудницька акцентувала увагу на необхідності вдосконалення у процесі спілкування вчителя музики з учнями стилю співпраці, який має бути орієнтованим на рівноправність та взаємне збагачення партнерів. Дослідниця приділяла особливу увагу діалогічним формам художнього спілкування, виділяючи інтегральні особливості якості майбутнього вчителя музики: комунікативність, емпатію, креативність та рефлексію [6].

На думку О. Олексюк та М. Ткач, співтворчість є провідним принципом творчого спілкування у музично-педагогічному освітньому процесі, що передбачає ціннісну взаємодію музики, учителя та учня [3].

*ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ*

В. Замороцька зазначає, що, оскільки в основі педагогічної діяльності лежить спілкування, то від того, як і яким чином майбутній учитель музики транслює інформацію, залежить якість формування його навчальних та міжособистісних відносин із учнями, а також надалі результативність процесів навчання та виховання [3].

Ми згодні з Т. Скорик, яка зазначає, що у процесі підготовки майбутнього вчителя музики є всі передумови для ефективного формування комунікативної компетентності:

- навчально-мистецьке середовище, яке сприяє розвитку емпатійності та музичної рефлексії особистості;
- виконавська діяльність, яка розвиває навички публічного виступу та самопрезентації особистості;
- вокальна підготовка, яка розвиває найважливіші елементи техніки мовлення: дикцію, дихання, темп, тембр, ритмічність та інтонаційну виразність мовлення тощо [12].

Отже, теоретичний аналіз науково-педагогічної літератури показує, що сформованість комунікативної компетентності у майбутнього вчителя музики забезпечує ефективність і успішність його професійної діяльності.

Таблиця 1 – Зміст комунікативної компетентності майбутнього вчителя музики

№ з/п	Аспект комунікативної компетентності	Змістова наповнюваність
1	Засвоєння змісту предмета	Знання понять, фактів, розуміння навчального матеріалу, виділення головного та другорядного, встановлення міжпредметних зв'язків, обґрунтування, оцінювання матеріалу
2	Розвиток практичних умінь	Уміння відповідати і ставити запитання, структурувати матеріал у логічній послідовності; працювати з довідковою літературою, презентувати результати навчальної діяльності; планувати навчальну діяльність
3	Розвиток соціально-комунікативних умінь та навичок	Уміння слухати, брати участь у бесіді, дискутувати, ставити запитання, формулювати тему, уміння аргументувати; розвиток критичного мислення, довіри до партнерів по спілкуванню, здатність до творчої діяльності

Комунікативну компетентність ми розуміємо як систему психологічних знань про себе та інших, умінь та навичок у спілкуванні, стратегії поведінки в соціальних ситуаціях, яка дозволяє будувати ефективне спілкування відповідно до цілей і умов професійної та міжособистісної взаємодії.

Структура комунікативної компетентності містить такі компоненти, як: пізнавальний, емоційний та поведінковий. Пізнавальний компонент передбачає наявність знань щодо психологічних особливостей спілкування, пізнання партнерів по спілкуванню. Емоційний компонент – це ставлення і налаштування на спілкування, а поведінковий – це система комунікативних умінь, здібностей та якостей особистості [14].

Формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів музики в умовах педагогічного коледжу, на нашу думку, повинно здійснюватись послідовно: організація комунікації, розвиток комунікативних здібностей, формування комунікативних умінь.

Зміст комунікативної компетентності майбутнього вчителя музики представлено у таблиці 1.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Роботу з формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів музики доцільно здійснювати у психологічному (індивідуальні консультації, групові тренінги, позааудиторні заходи) та педагогічному (впровадження специфічних методів і прийомів, спрямованих на розвиток комунікативної компетентності для кожної дисципліни психолого-педагогічного циклу) спрямування.

Формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів музики в умовах педагогічного коледжу повинне здійснюватись на основі системного підходу, що дозволить зробити цей процес цілеспрямованим і оптимально керованим. Головною умовою досягнення цієї мети є

цільова орієнтація навчально-виховного процесу і, особливо, фахових дисциплін на підготовку майбутніх фахівців до комунікативної діяльності та включення їх у систему суб'єкт-суб'єктних відносин у спілкуванні. Фахові дисципліни мають значний дидактичний потенціал для включення студентів у професійно спрямовану комунікацію і формування професійно значущих способів комунікативної культури вчителя музики.

Умови, що забезпечують ефективність формування комунікативної компетентності студентів педагогічного коледжу, зокрема майбутніх вчителів музики, відображені на рисунку 1.

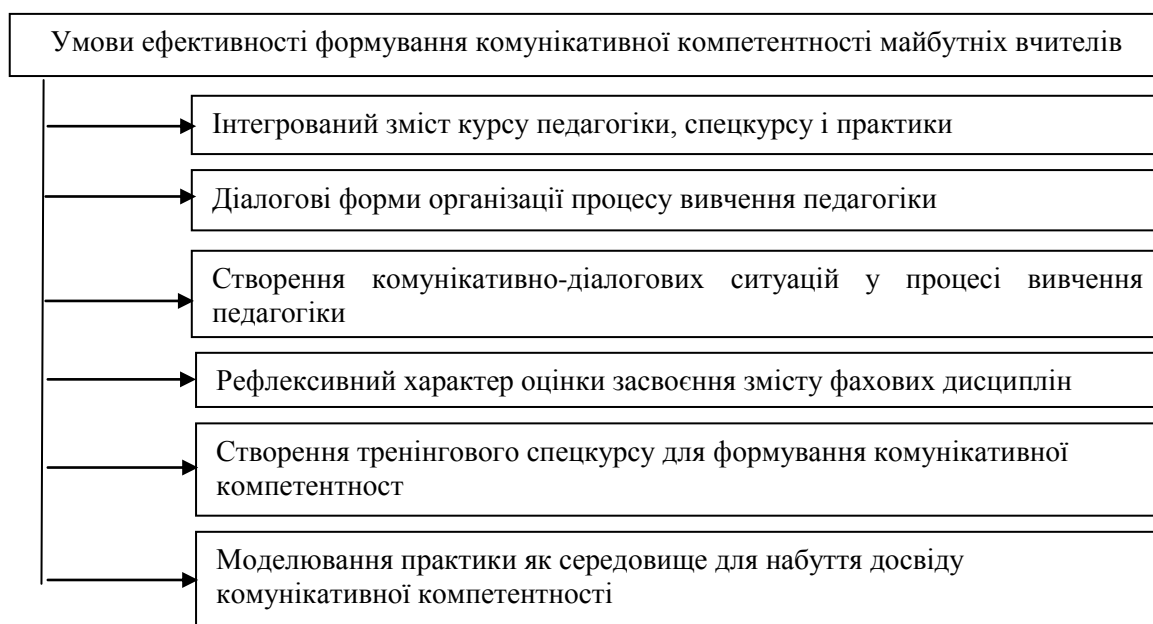

Рисунок 1 – Ефективність формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя музики

Інтеграція змісту курсу педагогіки, спецкурсу і практики передбачає посилення культурного аспекту педагогічного знання і теоретичних досліджень щодо комунікативної культури. Тренінговий спецкурс спрямований на формування професійної компетентності студентів у галузі комунікації та комунікативних способів спілкування, які дозволяють регулювати

характер взаємодії з учнями і колегами. Студенти повинні навчитись передбачати можливість виникнення ситуацій, бути готовими до регулювання взаємодії, домагатися емоційно позитивних результатів і прийняття один одного.

Лише тоді, коли принципи, організація і зміст навчання представлені у дидактичній єдності та взаємозумовленості, педагогічна теорія

*ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ*

стає рушійною силою процесу навчання. Розробка теоретичних засад змісту комунікативної підготовки вчителя музики і дослідження конкретних методик її формування повинні взаємно доповнювати одна одну.

Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя музики передбачає, насамперед, розвиток техніки і культури мовлення, мовленнєвих здібностей, таких як вербальна пам'ять, доцільність мовленнєвих засобів, логічність висловлювання, орієнтацію на співрозмовника, адекватна емоційність мовлення, лексична різноманітність тощо.

Пізнавальний інтерес учня до музики забезпечується емоційно насиченою розповіддю вчителя, який створює установку на її сприймання, стимулює інтерес до прослуховування музики та розмірковування про неї. Поряд з вербальним спілкуванням, у комунікації вчителя музики вагому роль відіграє і невербальна комунікація, яка забезпечує комфортність занять із музики.

Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музики повинно здійснюватись поетапно, що показано в таблиці 2.

**Таблиця 2 – Поетапне формування комунікативної компетентності вчителів
музики**

Етап	Які якості розвиваються	Сутність	Засоби формування
I	Внутрішня саморегуляція та здатність до рефлексії	Усвідомлення власної поведінки у спілкуванні	Спостереження за власними комунікативними діями, за формами самовираження інших людей, виконання вправ на релаксацію, аутотренінгові вправи щодо налаштування на публічні виступи
II	Емоційно-когнітивна сфера спілкування	Вміння відчувати інтелектуальні та емоційно-вольові стани партнерів	Спостереження за студентами та дітьми у процесі слухання музики; самоспостереження, методи аналізу та інтерпретації змісту музичних творів, художньої літератури, живопису
III	Техніка мовлення	Формування навичок вербального та невербального мовлення	Обрання доцільних засобів мовлення, використання власного психофізичного апарату з метою педагогічного впливу на інших; удосконалення техніки мовлення
IV	Здатність встановлювати контакти з партнерами по спілкуванню	Уміння діалогічного спілкування та рефлексивного слухання, здатність до ініціювання спілкування, управління спілкуванням	Спілкування, виконання спеціальних ігрових та тренінгових вправ, розробка стратегії і тактики комунікативної взаємодії

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Формуванню комунікативної компетентності майбутніх вчителів музики в умовах педагогічного коледжу сприятиме мінімалізації традиційного викладання і збільшення використання інноваційних засобів навчання, таких, як:

- вивчення нормативно-правових та інструктивних документів з використанням мережі Інтернет;
- використання проблемних лекцій та лекцій-дискусій;
- самостійна робота з використанням прийомів інсерт;
- графічна організація матеріалу (складання кластерів, таблиць тощо);
- робота в малих групах, в парах;
- використання опорних схем;
- інтерактивні бесіди («круглий стіл»);

- презентація різних педагогічних систем;
- ділові ігри;
- моделювання педагогічних ситуацій;
- робота з кейсами.

Таким чином, підготовка майбутнього вчителя музики в умовах педагогічного коледжу до ефективного спілкування потребує формування взаємопов'язаних комунікативних навичок і умінь, яким необхідно спеціально навчати. З цією метою доцільно впровадити проведення групового тренінгу, який ґрунтується на використанні активних методів групової роботи з метою розвитку компетентності у спілкуванні і спрямованого на досягнення практичних результатів.

На рис. 2 схематично зображено зміст тренінгу.

Рисуюнок 2 – Зміст тренінгу формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів музики

Для успішного проведення мотивації, мети, поведінкових ситуацій, а тренінгу необхідне формування групи, у підсумку – завершення педагогічної

ситуації. Орієнтовним планом проведення тренінгу може бути наступний:

- вступне слово,
- вправа,
- групове обговорення,
- міні-лекція,
- вправа на рефлексію.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, зміни у сучасному освітньому процесі вимагають від майбутнього вчителя музики ґрунтовного оволодіння комунікативними вміннями. У практичній діяльності вчителя музики комунікативна компетентність виявляється у творчому підході до занять. Те, чому він хоче навчити, треба не диктувати, а спільно як би заново відкривати, залучаючи учнів до активної роботи. Учень повинен відчувати, що вчитель розмовляє з ним як з рівним. Тоді він буде відчувати довіру до вчителя і у нього з'явиться відчуття відповідальності, прагнення виправдати цю довіру.

Комунікативна компетентність є важливою характеристикою професійної компетентності майбутнього вчителя музики. Важливим показником його компетентності у спілкуванні є ставлення до власних цінностей: наскільки він їх рефлексує. Використання різних форм і

методів спільної діяльності викладача педагогічного коледжу з майбутніми вчителями музики дозволить оптимізувати процес формування і розвитку комунікативної компетентності студентів.

Педагогічний механізм формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів музики побудований на підґрунті діалогу педагогіки і культури, викладача і студента. Він передбачає взаємодію змісту педагогічних дисциплін, спецкурсу і педагогічної практики, який засвоюється студентами шляхом проблемних дискусій, багатовекторних діалогів, рефлексивного аналізу й оцінки, педагогічних імпровізацій, тренінгових та ігрових вправ. Педагогічна практика розглядається як середовище практичного застосування засвоєних студентами комунікативних навичок.

Дане дослідження не вичерпує всі аспекти формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя музики в умовах педагогічного коледжу. Перспективними напрямками дослідження є формування медіакомунікативної компетентності майбутніх вчителів музики.

Список літератури:

1. Борбич, Н. В. (2012) Аналіз рівня сформованості соціальної компетентності студентів педагогічного коледжу. *Педагогічний дискурс*. Вип. № 13. С. 36 – 42.

2. Горбенко, О. В. Музично-виконавська компетентність майбутнього вчителя музики як педагогічна проблема. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Вип. № 101. С. 92 – 100.

3. Замороцька, В. В. (2017) Компоненти готовності майбутніх учителів музики до співпраці з учнями в освітньому процесі. *Професіоналізм педагога:*

теоретичні і методичні аспекти. Вип. № 6. Слов'янськ. С. 35 – 44.

4. Іванова, Є. М. (2005) Комунікативна компетентність вчителя музики. *Наука і сучасність: зб. наук. праць Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Том 48. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. С. 43 – 49.

5. Кузнецов, В. И. (2001) Принципы активной педагогики: Что и как преподавать в современной школе: пособие для студентов высш. пед. учеб. заведений. М.: Академия, 120 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ

6. Михайличенко, О. В. (2004) *Основи загальної та музичної педагогіки: теорія та історія*. Суми: Наука, 210 с.
7. Олексюк, О. М. (2006) *Музична педагогіка*. К.: КНУКіМ, 188 с.
8. Олексюк, О. М. (2004) *Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва*. М.М. Ткач. К.: Знання України, 264 с.
9. Падалка, Г. М. (2008) *Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін)*. К.: Освіта України, 274 с.
10. Рудницька, О. П. (2010) *Мистецька освіта в Україні: теорія і практика*. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 225 с.
11. Савенкова, Л. О., Романова, Г. М. & Артюшина, М. В. (2011) *Формування психолого-педагогічної компетентності викладачів: тренінг-курс для викл.* К.: КНЕУ, 390 с.
12. Сергієнко, Л. В. (2009) *Формування професійно значущих якостей особистості педагога засобами дидактичної гри*. *Освіта Донбасу*. № 2. С. 73 – 77.
13. Скорик, Т. В. (2016) *Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва*. *Наукові записки. Психолого-педагогічні науки*. № 3. С. 109 – 111.
14. Сташевська, І. О. (2016) *Сутність, структура і взаємозв'язки музичної педагогіки як наукової системи та музично-освітньої практики*. *Освіта та педагогічна наука*. № 1 (164). С. 13 – 23.
1. Borbych, N. V. (2012) *Analiz rivnia sformovanosti sotsial'noi kompetentnosti studentiv pedahohichnoho koledzhu*. [Equal Opportunities Analysis for Social Validity in Teachers College]. *Pedahohichnyj dyskurs*. Edit. № 13. P. 36 – 42. [in Ukrainian]
2. Horbenko, O. V. *Muzychno-vykonavs'ka kompetentnist' majbutn'oho vchytelia muzyky iak pedahohichna problema*. [Musical and performing competence of the future music teacher as a pedagogical problem]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*. Edit. № 101. P. 92–100. [in Ukrainian]
3. Zamorotska, V. V. (2017) *Komponenty hotovnosti majbutnikh uchyteliv muzyky do spivpratsi z uchniamy v osvith'omu protsesi*. [Components of future music teachers readiness to cooperate with students in educational process]. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni i metodychni aspekty*. Edit. № 6. Sloviansk. P. 35 – 44. [in Ukrainian]
4. Ivanova, Ye. M. (2005) *Komunikatyvna kompetentnist' vchytelia muzyky*. [Music teacher communicative competence]. *Nauka i suchasnist': zb. nauk. prats' Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. Volume 48. K.: NPU named after M. P. Drahomanov. P. 43 – 49. [in Ukrainian]
5. Kuznetsov, V. I. (2001) *Principy aktivnoj pedagogiki: Chto i kak prepodavat' v sovremennoj shkole: posobie dlja studentov vyssh. ped. ucheb. zavedenij* [Principles of active pedagogy: What and how to teach in a modern school: a guide for students of higher education. ped. institutions]. M.: Academy, 120 p. [in Russian]
6. Mykhailychenko, O. V. (2004) *Osnovy zahal'noi ta muzychnoi pedahohiky: teoriia ta istoriia*. [General and Music Pedagogy Foundations: Theory and History]. Sumy: Science, 210 p. [in Ukrainian]
7. Oleksiuk, O. M. (2006) *Muzychna pedahohika*. [Music Pedagogy]. K.: KNUKіM, 188 p. [in Ukrainian]
8. Oleksiuk, O. M. (2004) *Pedahohika dukhovnoho potentsialu osobystosti: sfera muzychnoho mystetstva*. [Individual's spiritual pedagogy potential: musical art area]. K.: Ukraine's knowledge, 64 p. [in Ukrainian]
9. Padalka, H. M. (2008) *Pedahohika mystetstva (teoriia i metodyka vykladannia*

Reference:

mystets'kykh dystsyplin) [Art Pedagogy (Theory and Methods in Teaching of Art Disciplines)]. K.: Education of Ukraine., 274 p. [in Ukrainian]

10. Rudnytska, O. P. (2010) *Mystets'ka osvita v Ukraini: teoriia i praktyka*. [Art Education in Ukraine: Theory and Practice]. Sumy: Sumy DPU named after A. S. Makarenko, 225 p. [in Ukrainian]

11. Savenkova, L. A., Romanova, H. M. & Artiushyna, M. V. (2011) *Formuvannia psykholoho-pedahohichnoi kompetentnosti vykladachiv: treninh-kurs dlia vykl.* [Psychological and pedagogical formation of teachers' competence: training course for teachers in University]. K.: KNEU, 390 p. [in Ukrainian]

12. Serhienko, L.V. (2009) *Formuvannia profesijno znachuschykh iakostej osobystosti pedahoha zasobamy*

dydaktychnoi hry. [Formation of professionally significant teacher's personality qualities by means of didactic game]. *Osvita Donbasu*. № 2. P. 73 – 77. [in Ukrainian]

13. Skoryk, T. V. (2016) *Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti majbutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva*. [Communicative competence formation of future music teachers]. *Naukovi zapysky. Psykholoho-pedahohichni nauky* № 3. P. 109 – 111. [in Ukrainian]

14. Stashevska, I. O. (2016) *Sutnist', struktura i vzaiemozv'iazky muzychnoi pedahohiky iak naukovoi systemy ta muzychno-osvitn'oi praktyky*. [The essence, structure and connections of music pedagogy as a scientific system and music-educational practice]. *Osvita ta pedahohichna nauka*. № 1 (164). P. 13 – 23. [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редколегії 11.12.2019